

Od dwóch lat Szwajcarskie Archiwum Federalne (dalej:BA) udostępnia swoje materiały na You Tube – obecnie jest to głównie dokumentacja relacjonująca różne wydarzenia naukowe w BA, filmy szkoleniowe ale także materiały filmowe ze zbiorów (obecnie kilka filmów). Wśród tych ostatnich jest też wielka gratka dla miłośników historii Polski – 12 minutowy film dotyczący przekroczenia granicy szwajcarskiej przez polskie i francuskie oddziały w czerwcu 1940 po kapitulacji III Republiki- "Grenzübertritt französischer und polnischer Truppen". Film wykonany został przez szwajcarską wojskową wytwórnię filmową AFD – Armee Film Dienst. Znajduje się w zbiorach archiwum federalnego w zespole E10821* Stab der Gruppe für Ausbildung z lat (1945-1995), 1912-1995. Film obrazuje pierwsze godziny po przekroczeniu granicy francusko - szwajcarskiej oraz przyjęcie żołnierzy przez zarówno oficjalne służby wojskowe sanitarne, a także ludność cywilną. Pokazuje pokonanych i utrudzonych, ale godnych ludzi – rozbrojenie przez żołnierzy szwajcarskich, odpoczynek po trudach walki, prozaiczne czynności- opatrywanie ran przez sanitariuszki, posiłki, swojsko wyglądające szwajcarskie łąki z pasącymi się nich wojskowymi końmi.

Dla większości z żołnierzy uwiecznionych na filmie przekroczenie granicy szwajcarskiej oznaczało niespodziewany koniec wojny.

Do czerwca 1940 roku we Francji sformowano w rejonie Parthenay dwie polskie dywizje piechoty: 1. Dywizję Grenadierów i 2 Dywizję Strzelców Pieszych dowodzoną przez gen. Prugar-Ketlinga, oraz Samodzielną Brygadę Strzelców Podhalańskich (gen. Zygmunt Bohusz-Szyszko). Formowanie dywizji miało miejsce we Francji i trwało do połowy maja 1940, czyli do chwili, kiedy dywizja została wysłana pospiesznie na front i weszła w skład armii francuskiej. Po jej kapitulacji 20 czerwca 1940 żołnierze 2 Dywizji Strzelców Pieszych otrzymali rozkaz ewakuacji do neutralnej republiki Helwetów. Łącznie w Szwajcarii znalazło się około 12 500 żołnierzy w tym 500 oficerów. Wraz z Polakami granicę przekroczył szwadron algierskich spahisów. Internowanych żołnierzy powitano życzliwie i zrobiono wiele, aby stworzyć im godne warunki bytowe. Władze Szwajcarii umożliwiły ukończenie szkół i kursów zawodowych, podjęcie nauki na uniwersytetach. Polacy zostali umieszczeni w obozach na terenie kantonów Thurgau, Appenzell, Graubunden, w południowej części kantonu Tessin.

Internowani żołnierze wybudowali 277 km dróg, 63 mosty kolejowe, osuszono 686 ha ziemi, zniwelowano 64 ha, zmielioralizowano 1011 ha. Polscy żołnierze brali też udział w pracach górniczych, wznosili budowle wojskowe wzmacniając potencjał obronny Szwajcarii.

Wspominałem wcześniej o edukacji internowanych żołnierzy. Głównymi ośrodkami edukacji były Winterthur, Gossau, Fribourg. Polscy żołnierze uzyskali 111 dyplomów absolwentów studiów technicznych, 53 dyplomy uniwersyteckie, 10 tytułów doktorskich. Po zakończeniu wojny niewielka część internowanych wróciła do Polski, część została w Szwajcarii, część udała się do Francji i Anglii.

Przy okazji oglądania filmu można zapoznać się z system ewidencjonowania i udostępniania informacji o zasobie w archiwum, gdyż materiał filmowy opublikowany w kanale You Tube zawiera sygnaturę filmu. Jest ona złożona z wielu elementów, które nie są przypadkowe i odzwierciedlają miejsce tego dokumentu w całym zasobie archiwum. Wynika to z faktu

Wpisany przez Jolanta Leśniewska

czwartek, 10 grudnia 2015 19:50 - Poprawiony czwartek, 10 grudnia 2015 19:58

---

zastosowania w BA systemu, w którym zasób prezentowany jest z zastosowaniem opisu wielopoziomowego i EAD. Szwajcarskie archiwa mimo różnorodności i swobody podejmowanych działań stosują jednolity system prezentacji zasobu archiwalnego w systemie scopQuery.

Źródło: ["Grenzübertritt französischer und polnischer Truppen"](#)

o systemie [scopQuery](#)

Jolanta Leśniewska
AP Płock O/Kutno

Jolanta Leśniewska
AP Płock O/Kutno